

mint HABERLANDT¹⁾ is kimutatta — saprophyticus moha pudvás, korhadó fákon található.

A birtokomban levő, a magas Tátrából kapott példány pár évvel ezelőtt kivágott fenyőtuskó földdel borított gyökerén, tehát — fatörmelékkel kevert — talajon vegetált.

Lelőhelye: «Lersch Villa» környékén, a «Schwarzbach» patak mentén (1903. aug. 5.).

— wie es auch HABERLANDT¹⁾ bewiesen hat — saprophytische Moos auf morschen, faulen Baumstämmen.

Das in meinen Besitz gelangte, in der *Hohen Tatra* gesammelte Exemplar vegetierte auf einer mit Erde bedeckten Wurzel eines vor einigen Jahren gefällten Fichten-Stammes, also auf — mit Holzstückchen gemischten — Humus.

Sein Fundort ist: die Umgebung der «Villa Lersch», neben dem «Schwarzbach» (5. Aug. 1903).

Apró közlemények. — Kleine Mitteilungen.

Lavatera ab Althaea generice non differt. *Lavaterae* genus nomen calyce exteriori trifido ab *Althaea* calyce exteriori 6—9-fido differt, praeterea discrimen nullum. Calyx exterior *Malvacearum* e bracteis connatis oritur. Bractee tamen cum inflorescentia ad organa vegetativa pertinent, organis his tamen species solum, non autem genera distinguuntur, ideoque inter *Althaeam* atque *Lavateram* praeter numerum bractealem discrimen genericum nullum, et species *Lavaterae* ad *Althaeas* referendae, ut sequuntur: *A. thuringiaca* (L.), *A. vitifolia* (WIERZB.), *A. pallidula* (MOR.), *A. silvestris* (BROT.), *A. africana* (CAV.), *A. hispida* (DESF.), *A. muricata* (PANC.), *A. lusitana* (L.), *A. agrifolia* (TIN.), *A. minoricensis* (CAMB.), *A. ambigua* (DC.) etc. *Lav. biennis* M. BIEB. autem ob *A. biennem* WINTERL (*A. pallidam* W. et KIT.) antiquiorem in *A. Biebersteinii* denominanda. Cfr. etiam KUNTZEL, Revis. gen. I. p. 66.

Borbás.

Sherardia maritima Grieseb. Spic. Fl. Rumel. II. 1844, 169 pro var. *Sh. arvensis*, ASCHERS. Berichte d. Deutsch. B. Gesellsch. XI. 1893. 32, HAUSSKN. Mittheil. Thür. B. Ver., Neue Folge, Heft V. 1893. 12 (var. *mutica* WIRTG., *Sh. Walraveni* ej.), var. *hirticaulis* in Hungaria, in cultis montis Svevorum Budae (jun. 1878!), in silvula Városliget Budae-Pestini rara; ad Anima (BORB. 1872).

In litor. hungarico: ad Flumen.

In Carniola: ad Adelsberg (BORB. 1869).

In Thessalia: Wutades in Pindo tymphaeo (SINT. It. thess. 1896, 520).

¹⁾ Beiträge zur Anatomie und Physiologie der Laubmoose. Separat-Abdruck aus PRINGSHEIM'S Jahrbüchern für wissensch. Botanik, Band XVII., Heft 3., p. 480.

Sh. arvensis var. *hirsuta* BAGUET, ASCHERS. l. c. 30, in cultis Budae et Pestini, Petrillova (ODOR B.), ad Orsova et in monte Allion ibidem, supra Kolosvár in declivibus cultis Bükk.

In litor. croatico: Buccari, — typus magis in boreali parte Hungariae: Szliács, Zólyom-Brézó, Stubnya, Liptó-Újvár invenitur.

Borbás

Hibiscus trionum hazánkban (in Hungaria). A kukorica árnyékában, reggelenként nyíló varjúmákot újabban gyakran *Hibiscus ternatus*-nak nevezzük, de nem helyesen. A *H. ternatus*-t CAVANILLES: Monadelphiae class. dissert. III, 1787, p. 172 választotta el a *H. trionum*-tól. LINNÉ leírása a CAV. említette részletesebb bélyegeket nem említi, de a *H. trionum* hazája Olaszország, az olasz példa, valamint a LINNÉ idézte *Alcea peregrina solissequa* LOB. l. c. 656, Kruydtboeck MDLXXXI, p. 803, *Alcea vesicaria* BAUH PINAX, p. 317, DODON. Stirp. Hist. p. 657, icon eadem ac illa LOBELII; DODON. Kruydtboeck, MDCXLIV, p. 1025, ic. eadem, *herba Ungarica* BAUH. l. c. képe is a mi növényünkkel, «stipulis linearibus» egybevágó, növényünk tehát kétségtelen *H. trionum* L. A *H. trionum* CAV. és *H. ternatus* CAV. ellenben előttem nem egészen világos. Amaz foliorum «lobo medio longissimo, lanceolato» afrikai és karnioliai, nekem ilyen a budapesti botanikus kertből van. Ez semmi esetre sem a *H. trionum* L., hanem ennek *longiloba* varietása. A *H. ternatus* CAV. hazája Afrika északi része. Noha CAV. hozzá LOBELIUS képét idézi a 803. oldalról, caule humili, subtomentoso, foliis ternatis, stipulis lanceolatis, egészen más növény, ilyen gyűjteményekben nincs.

Hibiscus trionum L. ex decriptione, icone (vide supra) et patria (Italia) stipulis linearibus, omnino eadem herba est, quae in Hungariae locis calidis, praesertim inter segetes *Maydis* frequentissima crescit. *H. trionum* CAV. l. c. foliorum «lobo medio longissimo lanceolato» ex «Africa et Carniolia» (CAV. l.) mihi solum ex horto botanico Budapestinensi adest et varietatem *H. trionis* sistit *longilobam* BORB. ined., — *H. ternatus* CAV. autem ex Africa boreali, «caule humili, foliis ternatis», petiolis elongatis, caule «subtomentoso», «stipulis lanceolatis» ab herba hungarica differt, et apud nos non crescit.

Borbás.

Korcsképződmények a pilangósok családjában.

Mindenekelőtt felemlítem, hogy a Deutsche bot. Monatsschrift 1897. évf. 199. s köv. old. általában leírt s lerajzolt fajvegyü-lék, a *Medicago heterocarpa* DÜRRNB. = *minima* × *falcata* törlendő. Ez nem egyéb, mint a *Medicago minima*-nak egy

Missbildungen aus der Familie der Papilionaceen.

Ich erwähne hier vor allem dass der von mir in der D. bot. Monatsschrift 1897 S. 199 ff. von mir beschriebene und abgebildete Bastard «*Medicago heterocarpa* DÜRRNB. = *M. minima* × *falcata*» zu tilgen ist. Die Pflanze ist nichts als eine krank-

beteges képződménye, melynél a szár csúcsa felé a hüvelyek lassankint kicsavarodnak s a legfelsőbb hüvelyek sarlóalakot öltének. A *Medicago lupulina*-nak megfelelő koresképződményt ez év július havában találtam az ischiai Caldonazzo-tó mellett, esakhogy ennél az átmenet hirtelen volt s így az, hogy itt koresképződménnyel van dolgunk, azonnal szembe ötlött. Az alsó fiúrtök termései egészen rendesen kifejlődtek s vesealakúan voltak összegöngyölve, a felsőknek kocsánykái hosszabbak voltak, s a termés hengeres-sarló alakot öltött.

A *Melilotus officinalis*-nak bírom ugyanilyen koresképződményét, melyet DÜRRNBERGER 1894-ben a linzi Franck-féle gyár mellett, magam pedig 1899—1901-ben a Valsuganasút mentén Roncegno és S. Cristoforo mellett gyűjtöttem. Ennél valamennyi virág kocsánykája hosszabb s egyúttal felálló, virágja halvány, egészen zöldessárga, hüvelye 7 mm. hosszú, hengeres, hosszan kihengyezett s alapján egy kb. kehelynyi hosszúságú nyelecskébe keskenyedett volt.

Egy phylogenetikus tekintetben is érdekes üszökgomba okozta koresképződményt találtam ismételve a mult nyáron az *Astragalus glycyphyllos*-on számos, rendesen kifejlődött növény között, az Innsbruck mellett levő Omes tanya közelében. Ennek hüvelyei röviden hengeresek, elől röviden kihengyezettek s a tengelyen szétálló helyzetben voltak, tehát a héjjakörömfélék rendes ter-

hafte Form der *M. minima* mit gegen den Gipfel der Pflanze hin allmählig sich auflösenden u. sichelförmigen obersten Hülsen. Ich fand die entsprechende Missbildung von *M. lupulina* im Juli d. J. bei Ischia am CaldonaZZo-See; nur war der Übergang hier ein plötzlicher (deshalb die Form sofort als Monstrosität erkennbar) d. h. die Früchte der unteren Trauben waren völlig normal, nierenförmig eingerollt, die der oberen sämtlich länger gestielt, walzlich-sichelförmig.

Dieselbe Form besitze ich von *Melilotus officinalis*, von Dr. DÜRRNBERGER 1894 an der Frank'schen Fabrik in Linz und von mir in den Jahren 1899—1901 bei Roncegno und S. Cristoforo an der Valsuganabahn gesammelt. Hier sind sämtliche Blüten länger gestielt, die Stiele aufgerichtet, die Krone hell- bis grünlichgelb, die Hülsen 7 mm. lang, walzlich, lang zugespitzt u. am Grunde in einen Stiel von beiläufig Kelchlänge verschmälert.

Eine auch in Hinsicht auf die Phylogenesis interessante durch einen Brandpilz verursachte Monstrosität von *Astragalus glycyphyllos* fand ich letzten Sommer mehrfach unter der normalen Pflanze beim Weiler Omes nächst Innsbruck. Die Schoten waren hier kurzwalzlich (vorne nur kurz bespitzt) u. abstehend, also der bei den *Tragant*-Arten vorherrschenden Schotenform entsprechend. Knospenartig verkürzte u. aufgedunsene Korollen (wohl *Dipterocecidium*) fand ich 1899 an

més alakjának feleltek meg. Bimbóalakúan megrövidült s felfújtt (valószínűleg Dipterocecidium-okozta) pártát a *Medicago sativán* találtam 1899-ben, Salurn mellett, 1902-ben *Vicia Cracca*n Seefeld mellett (Innsbruck közelében), ezenkívül gyakrabban láttam még e különben általánosan ismert megfelelő koreszképződményt Innsbruck mellett a *Lotus corniculatus*-on Végül megemlítem, hogy a *Scorzonera austriaca*-t Vela felett Trient mellett az utolsó években többnyire egy cecidium-okozta bunkóalakúan megvastagodottszárral találtam.

Murr J.

Medicago sativa bei Salurn, 1902 an *Vicia Cracca* bei Seefeld nächst Innsbruck, ausserdem mehrfach bei Innsbruck und anderwärts die auch sonst allgemeiner bekannte entsprechende Bildung von *Lotus corniculatus*. Zum Schlusse sei noch erwähnt, dass ich *Scorzonera austriaca* über Vela bei Trient in den letzten Jahren zum grossen Teile mit durch ein Cecidium keulenartig angeschwollenen Blütenschäften traf. J. Murr.

Hazai botanikai dolgozatok ismertetése.*)

Referate über ungarische botan. Arbeiten.**)

Borbás V. «*Lavatera*-virág csak mályva». («A Kert» [1903.] 640. l.) A *Lavatera* a mályvától csak annyiban különbözik, hogy a *Lavatera* külső kelyhe 3 metszetű, míg a mályváé 6—9 metszetű. Szerző szerint, mivel a kehely inkább az önfenntartó részekhez tartozik, semmint a szaporodó részekhez, tehát genusznak megkülönböztetésére alapúl nem szolgálhat. Egyéb elkülönítő bélyegek hiánya folytán legfeljebb *allem*-ről lehetne szó s mint ilyen az *Althaea* genusz alá sorolandó.

Borbás, V. v. «*Lavatera* ist nur eine Malve». («A Kert» 1903 p. 640.) Die Gattung *Lavatera* unterscheidet sich von *Althaea* nur dadurch, dass der Hüllkelch der *Lavatera* dreispaltig, jener der *Althaea* aber 6—9-spaltig ist. Da der Kelch eher den vegetativen Organen zuzuzählen ist, als den Fortpflanzungsorganen, sind die Unterschiede desselben nach Auffassung des Verf. zur Gattungsunterscheidung nicht geeignet. Wegen Mangel anderer Gattungsmerkmale ist *Lavatera* höchstens als Untergattung der Gattung *Althaea* zu betrachten.

*) Tisztelt t. szaktársakat, hogy megjelent b. dolgozataikat ismertetés céljából szerkesztőségünkhöz (Budapest, VI., Városligeti fasor 20/b) beküldeni sziveskedjenek.

***) Wir ersuchen unsere geehrten Herren Fachgenossen um Einsendung ihrer neu erschienenen Arbeiten behufs Referates an die Redaction des Blattes (Budapest, VI., Városligeti fasor 20/b).

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1903

Band/Volume: [2](#)

Autor(en)/Author(s): Borbas [Borbás] Vincenz von, Murr Josef

Artikel/Article: [Apró közlemények. - Kleine Mitteilungen. 302-305](#)